

Met meer empathie over vluchtelingen denken

Wereldwijzere burgers

Het Humanity House in Den Haag laat mbo-studenten ervaren hoe het is om in een conflict- of rampgebied te leven. Een bezoek betekent een gedenkwaardige invulling van het vak burgerschap en loopbaanbegeleiding. Jolijn Fortmann, hoofd educatie: “Ik ben blij als studenten met iets meer empathie over vluchtelingen denken, of met net een andere blik het nieuws volgen.”

De Ervaringsreis

Het Humanity House heeft zich ten doel gesteld humanitaire thema's invoelbaar en bespreekbaar te maken. Persoonlijke verhalen zijn daarbij van cruciaal belang. Deze vormen dan ook een belangrijk ingrediënt van de Ervaringsreis, de vaste opstelling van het museum. Kunstenaars en vormgevers hebben in de verschillende ruimtes met behulp van beeld en geluid een soms akelige omgeving gecreëerd. Als bezoeker, of je nu met je schoolklas komt of als individu, volg je de route van een vluchteling. Je maakt mee hoe het is om acuut je huis te moeten verlaten, hoort angstvallende, vreemde geluiden en wordt geconfronteerd met onaangename douanebeamten. Maar ook kom je af en toe een heel betrokken hulpverlener tegen, of gewoon iemand

die aardig voor je is. Wanneer je reis voltooid is, kom je in een ruimte waar je op interactieve wijze kennis kan maken met acht vluchtelingen en hun verhalen. Waarom vluchtten zij en wat missen zij het meest? Hoe verliep hun tocht en hoe vinden zij het om nu in Nederland te zijn? Deze vragen klikken bezoekers aan op het beeldscherm waarna de betreffende persoon antwoord geeft.

Lida Lammers, docent Zorg & Welzijn van ROC Mondriaan, maakt met haar studenten regelmatig deze Ervaringsreis. Lida: “Het is belangrijk om je te realiseren ‘wie ben ik’. Onze studenten vinden het soms echt eng en beklemmend wat ze hier meemaken. Maar achteraf maakt deze excursie altijd de meeste indruk, omdat ze daadwerkelijk in de huid van een vluchteling kropen.”

Geen spel, wel een ervaring

De Ervaringsreis wekt misschien enige associaties met de steeds populairder geworden escaperooms die overal in het land opduiken, maar er is nadrukkelijk gekozen voor een andere aanpak. “We wilden er geen spel van maken”, zegt Audrey Mussoni, medewerker educatie van het Humanity House, “het gaat om een serieus onderwerp.” Voordat studenten de reis ondernemen vindt ter voorbereiding een groepsgesprek plaats. Audrey licht toe waarom: “De studenten worden anders te abrupt in het diepe gegoooid. Mbo- studenten zijn vaak maatschappelijk betrokken en vertonen weliswaar volwassen gedrag, toch hebben zij behoefte aan structuur. Je legt dus stap voor stap uit wat hen te wachten staat. Zij vangen natuurlijk vaak wel van alles op over gebeurtenissen in de wereld, maar dat blijft op afstand. Wij proberen ze echt bij het

onderwerp te betrekken door hen dilemma's voor te schotelen. Wat zou jij doen als je je met je familie in een oorlogsgebied bevindt en er slechts geld is voor één persoon om te vluchten. Ga jij? Laat je je familie achter? We bespreken de keuzes en de consequenties die daaraan verbonden zijn. Vervolgens maken de studenten in tweetallen de Ervaringsreis. Zij krijgen een kijkwijzer mee die moet voorkomen dat ze al te snel door de presentatie heen lopen. Via dit werkboekje worden zij op een aantal specifieke zaken geattendeerd die van pas komen bij het afrondende gesprek.”

Een open en respectvol gesprek

Dat nagesprek is minder gestructureerd dan de voorbereiding. Audrey: “Het gaat er vooral om indrukken uit te wisselen. Wat was spannend? Hoe kijk je nu tegen vluchtelingen

FOTO: FRED ERNST

aan? Mbo'ers hebben doorgaans een sterke mening die is gebaseerd op intuïtie. Wij streven naar een open en respectvol gesprek." Lida van ROC Mondriaan vult aan: "Onze studenten hebben vaak hun eigen problemen. Als jij afhankelijk bent van de voedselbank of al heel lang een woning zoekt, heb je minder ruimte in je hart voor de situatie van een asielzoeker. Wanneer via Facebook of Twitter de kreet 'Nederland is vol' voorbijkomt, is dat heel herkenbaar. Wat helpt, is om hen te vragen zich te verplaatsen in degene die de ander het land uit moet zetten. Dat is het goede van het Humanity House: personen krijgen een gezicht."

Ook een aantal cijfers dat de revue passeert, maakt grote indruk op iedere bezoeker en zeker ook op de mbo'ers. In 2015 vluchtten 65,3 miljoen personen voor oorlog en geweld en dat zijn er de afgelopen periode zeker niet minder geworden. Integendeel. En onder hen is een indrukwekkend aantal dat ongeveer dezelfde leeftijd heeft als de gemiddelde mbo-student.

Kruipen in de huid van...

Als extra aanvulling op de Ervaringsreis kan de Humanity Game worden gespeeld. Hier verplaatsen leerlingen zich in hulpverleners die tijdens hun dagelijks werk onmogelijke beslissingen nemen. Kies je voor schoon drinkwater of voor medicijnen? Welke prioriteiten stel je wanneer op ieder gebied hulp nodig is? "Docenten zijn soms verrast over hun eigen studenten", zegt Jolijn. "Ieder groepje wil graag winnen. Daardoor vertonen sommige studenten heel ander gedrag dan in de klas."

Ook de dilemma's waar verslaggevers mee worden geconfronteerd komen in het programma aan de orde. In hoeverre is het mogelijk om objectief te berichten? Welke rol spelen de media überhaupt in de vluchtelingenproblematiek en welk nieuwsbericht zou je in deze omstandigheden zelf de wereld insturen? Studenten moeten in dit spel samenwerken om tot een goed resultaat te komen. Samen met een klankbordgroep van betrokken docenten timmert Humanity House aan de weg om niet alleen van de individuele bezoekers, maar ook van alle leerlingen of studenten wereldwijzere burgers te maken.